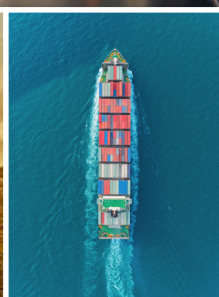

Wszyscy możemy
przyczynić się do
**zmniejszenia kryzysu
wodnego**

**stop
suszy!**

Zapotrzebowanie na wodę wciąż rośnie. Przyczynia się do tego wzrost liczby ludności na świecie oraz stały rozwój technologii, przemysłu, gospodarki komunalnej i rolnictwa.

Zasoby naturalne wody na Ziemi, możliwe do zagospodarowania maleją. Musimy zatem retencjonować i oszczędzać wodę, a także dbać o jej czystość.

Problem

Życie każdego z nas uzależnione jest od wody. Oczywistym jest fakt, że w różnych rejonach Europy ilość dostępnej wody jest różna. Występują obszary, gdzie jest jej znacznie więcej, jednakże w niektórych rejonach zauważyć można spory jej deficyt. Dlatego nie należy jej marnować. Powinno się nią gospodarować rozważnie i oszczędnie. Dostępne zasoby wodne nie są nieograniczone. Warto mieć tego świadomość.

Woda zajmuje 71% powierzchni naszej planety. Do światowych zasobów wodnych należą przede wszystkim otwarte zbiorniki wodne, z czego 97,5% stanowią oceany i morza. Niestety ze względu na ich zasolenie nie nadają się do bezpośredniego spożycia. Pozostałe 2,5% to woda słodka, która w dużej mierze uwięziona jest w lodowcach i śniegach a tylko 0,1% z niej to wody zgromadzone w rzekach oraz jeziorach. Słodkie wody podziemne będące głównym źródłem wody pitnej na lądzie stanowią jedynie 0,6%.

Łącznie zasoby wodne Ziemi mogłyby wystarczyć do zaspokojenia potrzeb całej naszej populacji, lecz ich nierównomierne rozmieszczenie i nieracjonalne gospodarowanie nimi powodują, iż w wielu krajach świata zaopatrzenie ludzi w ten surowiec stanowi ogromny problem. Polska stanowi jeden z najuboższych w wodę, krajów Europy. W przeliczeniu odnawialnych zasobów wody na mieszkańca, w Polsce przypada około 1600 m³/os/rok przy średniej europejskiej na poziomie 4500 m³/os/rok. Taka wartość umieszcza Polskę w grupie państw z deficytem wody (wg FAO graniczna wartość wynosi 1700 m³/os/rok). Odnawialność ziemskich zasobów wodnych zależy od ilości oraz intensywności opadów atmosferycznych. Naszą rolą i obowiązkiem jest zatrzymanie opadów oraz działanie na rzecz opóźnienia odpływu wód z miejsca opadu np. poprzez rozwijanie retencji naturalnej, małej retencji czy tzw. retencji krajobrazowej.

Każdy z nas używa wody w sposób bezpośredni oraz pośredni

Łatwiej dostrzec nam sytuacje, gdzie marnujemy wodę bezpośrednio. Powinniśmy starać się podejmować kroki w celu zmiany takiego zachowania. Można brać prysznic zamiast kąpieli w wannie, zainstalować wodoszczędny prysznic, toaletę, czy też inne urządzenia domowe. Można również szybko podjąć się napraw ciekących kranów i toalet, zakręcać wodę w trakcie mycia zębów czy golenia oraz gromadzić deszczówkę do podlewania ogrodu.

— xxx —

Dzięki wiedzy, jaką daje ślad wodny, czyli ilość zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego zużycia wody wykorzystywanej do produkcji każdego z towarów i usług, z których korzystamy, możemy bardziej świadomie użytkować wodę.

— xxx —

Pośrednie zużycie wody trudniej zauważyć, a to często oznacza, że prawdopodobnie zużywa się jej więcej, niż może się nam wydawać. To dlatego, że wodę wykorzystuje się w zasadzie do produkcji wszystkiego. Jeśli na przykład kupimy w sklepie warzywa, woda zużyta bezpośrednio to ta wykorzystana do ich umycia i/lub ugotowania. Natomiast zużycie pośrednie obejmuje całą wodę wykorzystaną w trakcie uprawy tych warzyw i dostarczenia ich do sklepu, czyli na przykład nawadniania oraz transportu.

Ślad wodny

Organizacja Narodów Zjednoczonych ostrzega, że zużycie wody rośnie dwukrotnie szybciej niż wzrost liczby ludności. Jeśli ta tendencja nie zostanie odwrócona, do 2025 roku dwie trzecie światowej populacji stanie w obliczu kryzysu wodnego. Ślad wodny może być obliczony dla pojedynczego procesu, produktu, czy całej międzynarodowej firmy. Może nam również powiedzieć, ile wody zużywa każdy z nas, czy dany

kraj. Dodatkowo pozwala nam zrozumieć, do jakich celów zużywane są nasze ograniczone zasoby słodkiej wody. Określając ślad wodny, możemy uzyskać jasny obraz tego, jak woda jest wykorzystywana w dzisiejszym społeczeństwie konsumpcyjnym. Jest to zaskakująca ilość. Stanowi ona znaczną część wody, którą zużywasz. Nasze zużycie wody nie ogranicza się tylko do kuchni, łazienek i ogrodów.

— x x x —

Należy być świadomym, że jeśli będziemy wybierać wyroby wymagające zużycia mniejszych ilości wody, działamy na korzyść środowiska.

— x x x —

Ślad wodny to ilość wody, którą zużywamy w codziennym życiu, w tym wody wykorzystywanej do uprawy żywności, którą spożywamy, do produkcji energii, którą zużywamy oraz do wytwarzania wszystkich produktów codziennego użytku – książek, telefonu, samochodu, mebli, ubrań itd. Na co dzień przyczyniamy się do zużywania ogromnej ilości wody. W ten sposób pośrednio wpływamy na zasoby wodne na całym świecie. Wiele firm zaczęło już obliczać i publi-

kować dane dotyczące zużycia wody niezbędnej do wytworzenia produktów jako tak zwany „ślad wodny”. Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w Polsce stanowi przemysł – 71% natomiast zużycie wody przez sektor komunalny stanowi blisko 20% całego zużycia wody w Polsce. Gdybyśmy ograniczyli własne, codzienne zużycie wody choćby o jedną trzecią, osiągnęlibyśmy wielki sukces.

To nasz wspólny problem

W światowej gospodarce każdy konsument zużywa średnio aż 5 000 litrów wody dziennie (od 1 500 do 10 000). Średni dzienny ślad wodny jednego mieszkańca Polski wynosi 3900 litrów, natomiast mieszkańców USA jest dwukrotnie wyższy i wynosi 7800 litrów na osobę.

— x x x —

*Pierwsze działanie
mające na celu
zmniejszenie zużycia
wody przez każdego
z nas należy rozpocząć
od nauki szacunku
do wody.*

— x x x —

Wszystko, czego używamy lub co konsumujemy, ma swój ślad wodny, czasem w pobliżu naszego miejsca zamieszkania, ale często w dorzeczach rzek położonych daleko, nawet w innych krajach. Każdy składnik produktu może pochodzić z innego miejsca. Dla przykładu, ciastko, które może mieć pszenicę z Irlandii, cukier z Indii, wanilię z Madagaskaru a jajka i mleko od lokalnego rolnika z Polski.

- To jedno ciastko zużywa wodę z wielu dorzeczy w krajach na całym świecie.

Ile wody potrzeba do produkcji...?

Największy ślad wodny pozostawiają produkty codziennego użytku takie jak elektronika czy odzież – przykładowo telefon komórkowy to zużyte ok. 12 075 l wody, a do produkcji koszuli bawełnianej wykorzystujemy 2 500 l.

Z produktów spożywczych to mięso jest największym winnym – przy produkcji 1 kg wołowiny korzystamy z 15 400 l wody. 1 kg warzyw takich jak pomidor czy sałata w porównaniu do mięsa to jedynie zużyte ok. 230 l wody.

Wiedziałaś, że wypijając filiżankę czarnej kawy tak naprawdę korzystasz nie z 250 ml a 260 l wody?

Równie istotne jest uświadomienie sobie, jak ważne jest, aby nie marnować żywno-

ści. Powinieneś wiedzieć, że każda kromka chleba, zepsuty jogurt lub owoc wyrzucony do kosza, to nie tylko mniej środków w twoim budżecie, ale przede wszystkim marnowanie ograniczonych zasobów wodnych użytych do ich wyprodukowania.

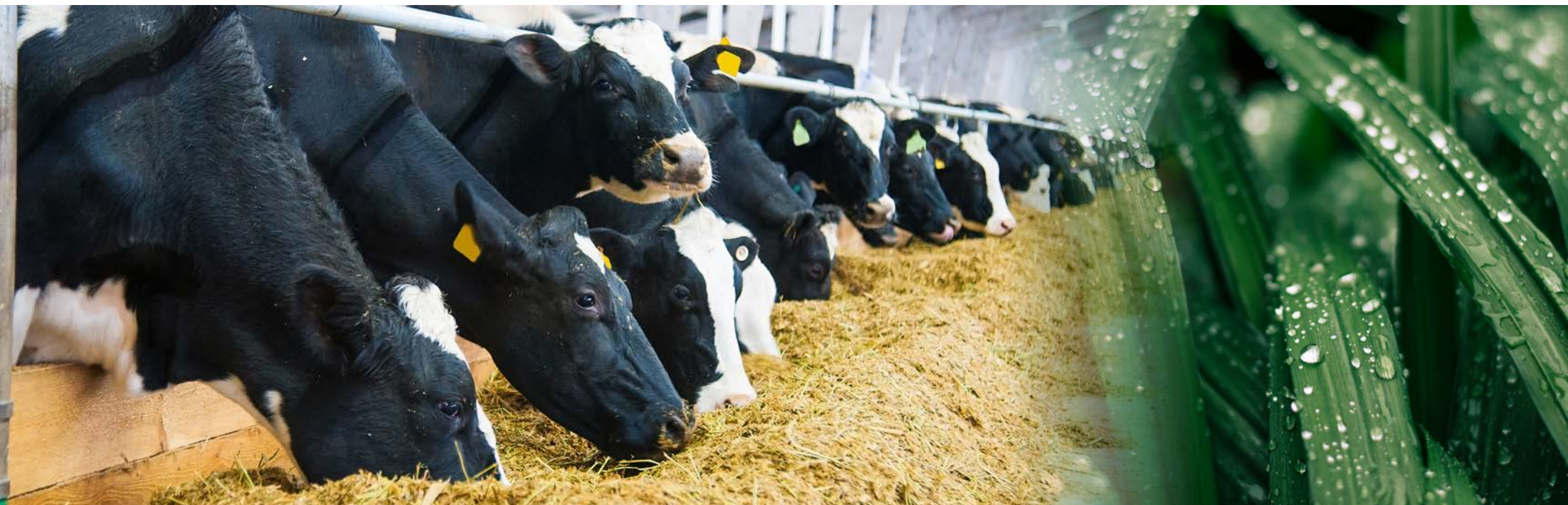
Produkcja zwierzęca

Jednym z kroków przyczyniającym się do zmniejszenia pośredniego zużycia wody jest ograniczenie spożycia mięsa – szczególnie wołowiny. W skali świata największe zużycie wody występuje w sektorze rolniczym. Jest to aż 70% światowego rocznego zużycia wody. W sektorze rolniczym najwięcej wody poświęca się na hodowlę zwierząt. Największy ślad wodny mają produkty mięsne oraz pochodzenia zwierzęcego. Ponadto hodowla zwierząt zanieczyszcza wodę nadmierną ilością nawozów, hormonami i zwierzęcymi odchodami.

Tam gdzie przemysł jest skoncentrowany, czyli zwierzęta hoduje się w dużej ilości na małej powierzchni, powstaje zbyt dużo odchodów w stosunku do potrzeb nawożenia ziemi. Wówczas odchody zamiast nawozić ziemię, zanieczyszczają ją, następnie wody i emitują gazy cieplarniane. Już w 2006 roku ONZ opublikowało raport, z którego wynika, że hodowla zwierząt jest odpowiedzialna za 18% emisji CO₂, 35% emisji metanu i aż 65% emisji tlenu azotu.

Do wyprodukowania 1 kilograma mięsa potrzeba dużo więcej powierzchni rolnej niż do wyprodukowania 1 kilograma żywności roślinnej. Rosnący popyt na mięso sprawia, że coraz więcej powierzchni rolnych wykorzystuje się pod uprawę roślin (zazwyczaj uprawy jednogatunkowe) przeznaczonych na pasze dla zwierząt. Przyczynia się to do degradacji gleb uprawnych i zmniejszaniu się różnorodności biologicznej. Uprawy jednogatunkowe (monokulturowe) niewątpliwie ułatwiają

czynności agrotechniczne oraz zwiększają wydajność uprawianych w ten sposób roślin, ale równocześnie są niezwykle niebezpieczne dla środowiska. W Brazylii pod uprawę soi przeznaczają się około 24–25 milionów hektarów, z czego około 80% plonów przeznaczają się na produkcję pasz. Uważa się, że produkcja wołowiny jest głównym powodem karczowania lasów Amazonii. W latach 2000–2005 odpowiadała za 65–70% deforestacji.

Podjmij kroki w celu **zmniejszenia** swojego **śladu wodnego**

Twój wybór może wiele zmienić.

Unikaj stosowania przedmiotów jednorazowego użytku. Na wyprodukowanie każdego opakowania czy jednorazówki z tworzywa w skali świata zużywa się rocznie około 330 mld m³ wody! Jest to ilość, która odpowiada ilości wody zużytkowanej przez okres 6 miesięcy przez całe Chiny (przemysł, rolnictwo, gospodarstwa domowe) lub zaopatrzenia mieszkańców Londynu w wodę na okres 250 lat!!! Wciąż po-

pularne jednorazówki zastąp kupnem np. wielorazowego kubka na kawę, metalowej butelki na wodę czy płóciennej torby. Mając te rzeczy przy sobie nie będziesz musiał używać np. papierowo/plastikowych kubeczków ze stacji benzynowej czy kawiarni, które po 15 min i tak wylądują w koszu na śmieci (które, nie nadają się do segregacji), również nie będziesz musiał sięgać po kolejną plastikową torbę.

— xxx —

Głównym problemem XXI wieku jest konsumpcjonizm – postaraj się ograniczyć ilość kupowania nowych rzeczy, zwłaszcza przedmiotów jednorazowego użytku!

— xxx —

Warto przeanalizować, czy nie lepiej zainwestować w jedną sztukę odzieży, ale taką, która posłuży Ci przez kilka lat. Twoje wybory mogą pomóc przeciwdziałać skutkom suszy, poprawić warunki życia, chronić rośliny i zwierzęta na całym

świecie. Zwracaj uwagę na pochodzenie produktów spożywczych, wyroby produkowane lokalnie mają mniejszy ślad wodny. Dostarczenie produktów z dalszych rejonów świata, również w sposób pośredni zużywa większe ilości wody.

Zapoznaj się z **kalkulatorem śladu wodnego**, aby dowiedzieć się, co w Twoim codziennym życiu najbardziej wpływa na zużycie wody.

**Razem
powiedzmy**

**stop
suszy!**

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

---

ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

www.wody.gov.pl

